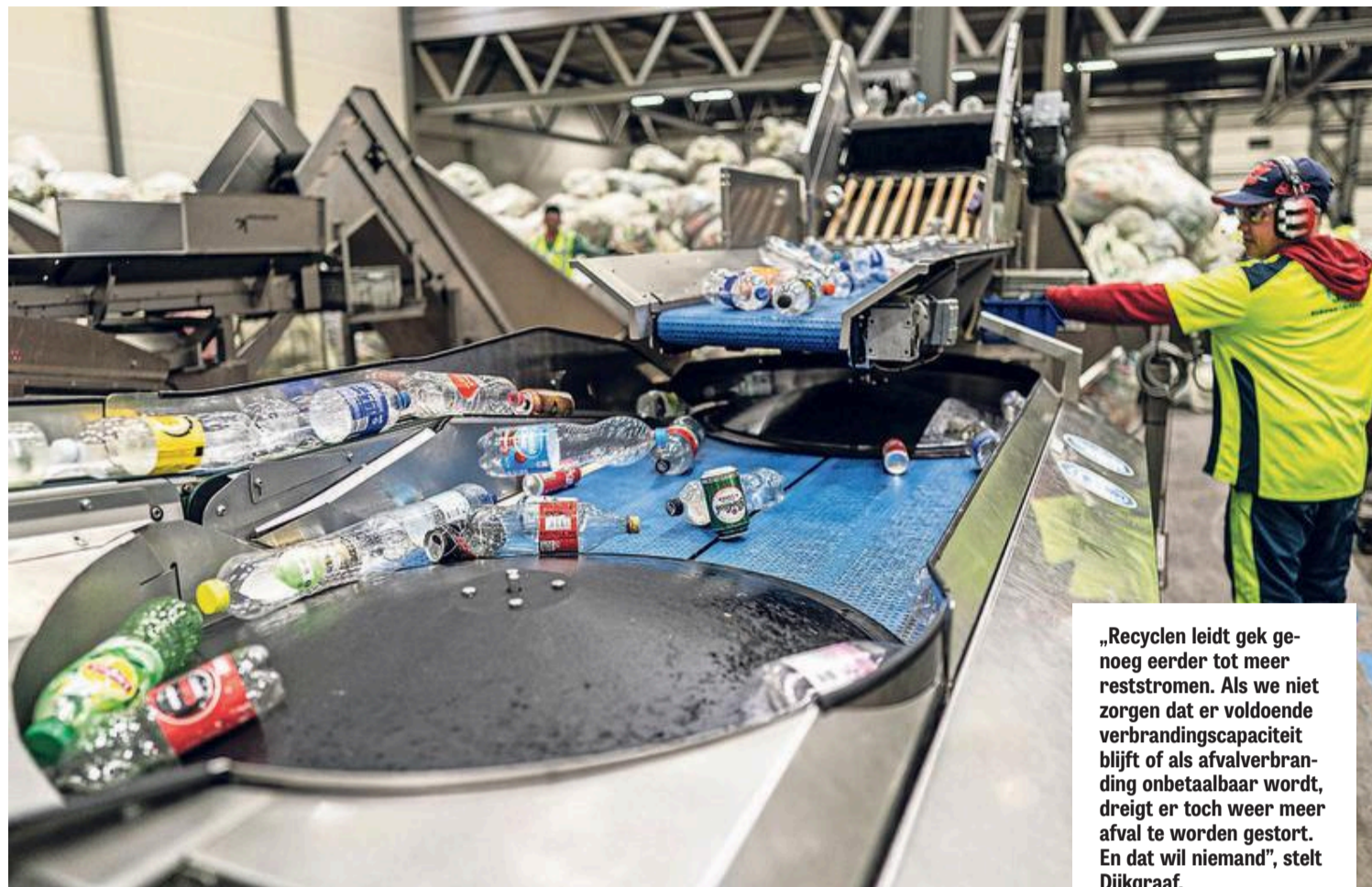

DE KWESTIE

„Recyclen leidt gek genoeg eerder tot meer reststromen. Als we niet zorgen dat er voldoende verbrandingscapaciteit blijft of als afvalverbranding onbetaalbaar wordt, dreigt er toch weer meer afval te worden gestort. En dat wil niemand”, stelt Dijkgraaf.

OPINIE Prof. dr. Elbert Dijkgraaf

Afvalverbranding kun je niet zomaar inperken

Optimisten geloven dat de kringlooeconomie leidt tot minder afval, en dat er dus minder afval verbrand hoeft te worden. Elbert Dijkgraaf hoopt dat de Tweede Kamer, die deze donderdag erover debatteert met de nieuwe minister van Klimaat en Energie, daar niet in meegaat.

Toen ik 28 jaar geleden begon met het onderzoeken van de afvalmarkt, was het probleem dat er te veel afval gestort werd en er te weinig geïnvesteerd werd in het benutten van de energie die in reststromen zit. Miljarden zijn toen gestoken in het uitbreiden van de afvalverbrandingscapaciteit. Met succes is die toen meer dan verdubbeld. Er wordt nu jaarlijks veel elektriciteit en warmte geproduceerd die benut wordt door huishoudens en bedrijven. Er waren wel een stortverbod en een stortbelasting voor nodig om zover te komen.

Daarna is de discussie steeds meer gegaan over preventie en recycling. En dat is goed, want om onze economie circulair te maken, moet op dit vlak nog veel gebeuren. Zoveel dat we dat met Nederlandse secundaire grondstoffen (afvalplastic, gebruikte batterijen, oud papier, etc.) niet redden. Import van buitenlandse grondstoffen zal nodig zijn. Het punt is alleen dat deze grondstoffen bewerkt moeten worden voordat ze toegepast kunnen worden in productieprocessen.

Hogere kosten

Bij die bewerking komen reststromen vrij waar je niet iets anders mee kunt dan verbranden en de hitte gebruiken voor de industrie, woningen of het opwekken van elektriciteit. Dan is het wel zaak dat ons land voor een gelijk speelveld zorgt met ande-

re landen. Extra Nederlandse heffingen op Europees beleid zoals de importheffing, maken de import van secundaire grondstoffen duurder en dus moeilijker. Ook de voorgenoemen heffing op de CO₂-uitstoot van afvalenergiecentrales werkt averechts. Deze extra nationale heffing leidt tot hogere kosten voor bedrijven en gemeenten en uiteindelijk dus burgers om van hun restafval af te komen.

Intact laten

Optimisten gebruiken de stijgende trend van preventie en recycling om nu al om te pleiten voor afbouw van de afvalverbrandingscapaciteit. Die zou immers overbodig worden. En misschien krijgen ze ooit gelijk. Het punt is alleen dat we dat nog niet weten. Daarom kun je de bestaande capaciteit beter intact laten totdat je zeker weet dat je die niet meer nodig hebt. Anders loop je het risico dat het afval alsnog naar de stortplaats moet of dat je nieuwe dure afval-

verbrandingsinstallaties moet gaan bouwen.

Hier wrekt zich ook de Nederlandse blik. Voor het tegengaan van klimaatverandering is van belang dat afval niet gestort maar verbrand wordt (na optimalisatie van preventie en recycling). Ook de komende jaren wordt er op Europese schaal een groot tekort aan verbrandingscapaciteit verwacht, zelfs meer dan vijf keer de totale Nederlandse capaci-

teit. Nederlandse capaciteit afbouwen betekent dan in het buitenland meer storten en dus meer broeikasgassen en een nog warmere aarde.

Investeringsbeslissingen

Daar komt bij dat afvalverbrandingsinstallaties voor belangrijke investeringsbeslissingen staan om de milieu-impact te verkleinen, bijvoorbeeld door betere benutting van de warmte en ondergrondse opslag van CO₂. Als sluiting dreigt zal niet geïnvesteerd worden en zullen CO₂-doelen niet haalbaar blijken.

Er zijn kortom veel redenen om de afvalverbrandingscapaciteit niet af te bouwen en dus ook niet zwaarder te belasten met aangescherpte CO₂-heffingen of verhoogde verbrandingsbelastingen, juist als je de kringlooeconomie dichterbij wil brengen.

Prof. dr. Elbert Dijkgraaf is hoogleraar empirische economie van de publieke sector, Erasmus Universiteit

FOTO'S ANP/HH

door
Mascha
de Jong

IN HET VIZIER

In Eva's kostuum

Wil jij naar het WK sauna op-gieten gaan voor een verhaal? Collega Mila Emmer van Nieuwsregie zag er een stomend verhaal in en ja, als je dagdienst hebt, weet je nou eenmaal dat de verzoeken zeer uiteenlopend kunnen zijn.

Om 12.00 uur zou het zelfs 'super-spannend' worden op dat WK, hield woordvoerder Lianda van Thermen Bussloo voor. De Nederlandse deelnemers Jareth en Lukasz zouden dan optreden. Honderden saunagangers keken daar naar uit, want in die kleine wereld zijn dat grote namen.

Maar goed, ik – behoorlijk preuts – dacht vooral aan één ding: IN. DE. SAUNA.

De gedachtes buitelden onderweg over elkaar. Hé, het is geen oorlogsverslaggeving. Of een olympische finale. Het is gewoon een verhaal van een grappig evenement, waar alleen een hele kleine niche, namelijk de saunabranche, kritisch naar zal kijken.

Zelfs hier geldt het journalistiek adagium: een verhaal wordt er altijd beter van als je er zelf bij bent. Dus nee, je gaat niet buiten voor de tv staan, maar je gaat het ervaren.

Terwijl collega's in hun gebruikelijke kloffies van spijkerbroeken en T-shirts vragen stelden aan de begeleiders, stond ik op slippers en in een badjas. Feitelijk in mijn blote kont. Die gelukkig nog niemand had gezien.

Maar het werd 12.00 uur en terwijl Jareth en Lukasz als mallen aan het zwaaien waren in de sauna, zat ik daar

Zat ik daar naakt mijn werk te doen

in Eva's kostuum mijn werk te doen. Naast mij de fotograaf van De Telegraaf, die ook net deed alsof het de normaalste zaak van de wereld was. De camera's zouden helaas de komende hitte van de opgietsessie niet aankunnen, kreeg hij te horen, waardoor hij toch voor zijn materiaal koos en vertrok. Iemand in die sauna slaakte op dat moment een grote zucht van verlichting. En het waren niet de andere tweehonderd saunagangers, die rondom mij zaten.

Lang verhaal kort: het optreden was inderdaad een spektakel. Met ópzwepende muziek, vuur, water, geuren en heel, heel veel hitte. Er zwipten handdoeken langs mijn lijf en dan werd het nog wat heter. Ik zweette als een buffel. Dat heette dan werk. Geen pen in de buurt, mijn telefoon lag buiten en maar onthouden wat je ziet. Een handdoek die werd gegooid, belandde op het hoofd van de ander. Kijk, dat soort dingen vergeet je nooit meer.

Het was zo indrukwekkend, dat menig naakte saunaganger na afloop hard juichend opsprong. Het was zo energierend geweest, dat ik ook, vol enthousiasme, tientallen vragen op Lianda afvuurde. En ondertussen, de antwoorden inhalerend, een koude douche samen met haar pakte.

Het besef van mijn naaktheid kwam eigenlijk pas weer toen ik de fotograaf zag. Ik had gelukkig een handdoekje voorgeslagen. Lianda reageerde nuchter: „Heel normaal voor ons om je collega's naakt te zien. Wij denken er niet eens bij na.”

Zover ben ik duidelijk nog niet.